

~~338~~ Labó J.

~~1867. k. h.~~

338/1867 kiad. sz.

A MAGY. T. AKADÉMIA ^{levéltára} LEVÉLTÁRA
101 | 1867 levélt. szám.

Tekintetes úr!

A kelen-görögországi cs. k. austriai
konzulság jelen iraslatban melyben az akad.
Akadémiát arról értesíti, hogy Thera,
sia mellett adott névelő geologiai
tárgyak gipsz-levegőn való küldi megvizsgálás
gálat végett; valamint a "Korabeli császár"
ra a natur. múzeum számára gyűjti
hazánkban Kórisz úr, az ott álló
május 10. k. k. ügyosztály gipsz
gálat három csövössel példányt. E
tárgyak még nem érkeztek meg. ^É
Minden ~~szükség~~ természetesen van a levelet,
annak idejében az Akadémia elé terjesztve
dó jelenet végett, a math. és természettud.
tudományi bizottsághoz áttenni, az az
megjegyzéssel, hogy nehelyt a tárgyak
megérkezése, azokat is odaajánlani
fűelek.

Maradvány tisztelendő

Pécs 1867 Máj. 18. ^{ad}

Levegő

349.
1867.
~~1867.~~

Magyar Tudományos Akadémia.

Az Akadémia "Ügyrendinek" 91-dik pontja kerint, a 200 aranyból álló akadémiai nagyjutalom 1867-ben, az 1861-től 1866-ig (be- zárolag) nyomtatásban megjelent nyelv- és tudományi munkák legjobb- sikáért, - szintén 1867-ben, egy külön nagyjutalom az 1861-^{en} 1866-^{ig} közt megjelent s a széptudomány körébe ^{eső} mű-
kák leg-^{jobb} ^{utáni} sikáért; valamint (mind két nagyjutalom ^{az 1861-1866-ig} közötti) ^{az} illető szakbeli másodrendű Max Ribanyi 50-50 arany^{ért} az illető szakbeli másodrendű munkáinak lévén adatlétendő: ezennel, ugyanazon ügyrend" 92- dik pontja értelmében, figyvel s a nyelv- és széptudományi osztály határozatából figyelemmel az érdeklő szerző-
ket, hogy noha a munkák be nem küldése azokat ^{az} érdemlett- jutalomból ki nem részesíti; mindazáltal saját érdekük-
ket megragadják elő, ha e versenyre alkalmasnak velt-
műveiket ^{előre} ^{alulírottakhoz} juttat-
ják, ^{így} ^{egy} ^{össze} ^{1867-ig} röviden, a mit munkájok kiváló minőségű tartanak.
Kelt Pesten, 1867. máj. 24-én

F. mellékjutalom

Arany Sándor,
titoknok.

90/1867. igt. sz.

Pest. 1867. Januari 26.

Lekezeres Istvánk Úr!

Uram kezeim, a kedő megbízás végén,
hosszán jussk mondáka szíva-
pülszerni, hogy azot a ma 5^{1/2}-
taatardi újraküldésben kéne
lekesse.

Hi egybizára hirtelen jó
Pisánva vagyok

A Lekezeres Istvánk
Úrnak



Kép szolgija
Horváth Gyulifl

2 / 1867. igt. sz.

Hivatalok

az 1867. maj. 7-ken tartott Értekez-
lés jegyzőkönyvéből.

2.) A' Nyelvi- és Réptudományi osztály-értekezlet
nem tartotta ugyan sürgetőnek, hogy az
akadémiai nagy jutalomra érdemre illelő munká-
khoz "brerói" arokhoz beüldözés, sőt
némi jellemzésre is felszólíttassanak;
de minthogy az akad. ügyrend azt paranc-
solja, nem lehet egyebet, mint megkérni
az akadémiai titkari hivatalt, hogy bocsássa
széki az ügyrend parancsolta felszólítást.

3.) A' Marciániai jutalomra beérkezett két
műveletnek megbírálatára az értekez-
lés Nagy József v. t. és Mátyas Flórian
meg Joannics György t. tagokat kérte
meg.
(H. B. a két munkát mindjárt Mátyas
Flórian t. t. vette át.)

Jegyzette
Stunfalvy Bül.

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

102 / 1867 levélt. szám.

1867. július 10.

A Magyar Akademiához.
(vagy inkább csak
a titkári hivatalhoz.)

A Nyelv- és Irodalomtudomány-
osztály-értelmezésnek
1867. május 7-ke.
jegyzőkönyvéből

Előzetes.

A MAGYAR AKADÉMIA LEVÉLTÁRA
105/1867. levél szám.

L.

~~650/1867. k. sz.~~

Hunfalvy Pál r. t.
mint országyegyző.

650 1867. kiad. sz.

Tekintetes Ur!

Az 1861-1866 években magába foglaló nyelv- és irodalomtudományi pályázatra, szerzőik által követelt munkák küldésére - vagy cupán jelentésére:

1. Segus Dániel. Magyar országi gyűlési törvénykönyv. A Corpus Juris fordítását és a későbbi törvényeket tartalmazva. I-III kötet. Pest, 1866. Poldini nyomdája. (Bejelentve.)

2. Selby Ivan l. t. "A clavis sicca philologiae Encyclopaediae". Pest, Emich. 1864. (Ex usul usq. bejelentve.)

3. Gyulai Pál r. t. "Vörös mátya" Cserajra. Pest, Ráth. 1866. (Bejelentve, a Marxibárnyi juralomra.)

4. Keressey Albert. "Hajózási műközlés" (Ex usul usq. bejelentve.)

Mereműsém van a szerzők leveleit 1, 2, és 4 alatt idevetelem, sőt, akon megjegyzéssel, hogy a beküldött munkák országyegyzői tekintet alkalmával a részletek hivatalból előmunkatársok lesznek.

Respectu
Pestum 1867. nov. 6. ó.

Tekintő
alás

A MAGY. T. AKADEMIA LEVÉLTÁRA
102 | 1867 levélt. szám.

352/1867 kiad. sz.

~~252~~
Kunfalvy Pál
~~1867. február 14.~~

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

103

1867

levélt. szám.

Tekintetes úr!

Sabó Andrái lev. tag a Pesti Napló
1858-ik évi ²³⁴/₂₆₂₀ számát, mint oly
szükségre adta át az Akadémia re-
sérre, mely a benne lévő gr. Réchenyi
József féle levélről elrobbanásban,
alig található másutt. Bár így emléke-
nem, hogy nem ez a szám, és nem
a levél robbanásban elrobbant.
mindentekell, az átadó kívánata
szerint, ezennel a Könyvtárba te-
küldöm.

L. Kelenel

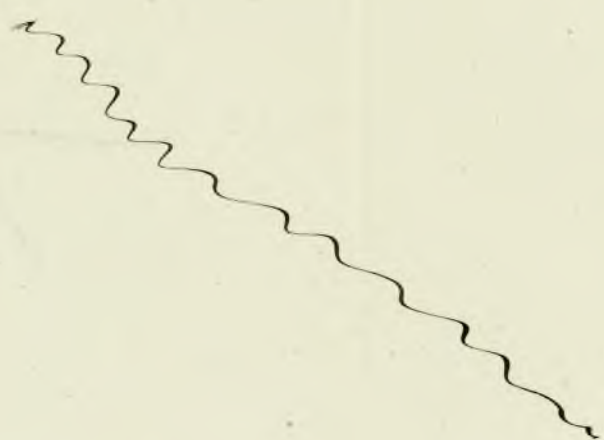
Pest 1867 máj' 27.

~~359 / 1867. k. k.~~

359 1867 kiad. sz.

Kirlevel

A Magyar Tudományos Akadémia, folyó 1867-dik év
január 29 és 30. napján folytatva tartott
nagygyűlésében, az akadémiai tagok jóváhagyott
választására névvel "Kövérő" szabályokat álla-
pítá meg.
VIII.



Ennel folytatva az Akadémia Titkosa, Kender és
Levelező Tagjait megismerve van ezennel egyenként
felhívni, méltóságukat ajánlataikat folyó 1867-
dik év november 30-áig hozzájuk csatolva be-
küldeni, mely határidő után arról el nem fogadják.
Kelt Pesten, május 21-én 1867.

"A jövő" nagygyűlésen
magyarulajtemi Névvel
tagokhoz névvel

Arany János
titkosnok.

A MAGY. T. AKADEMIA LEVÉLTÁRA
104 / 1867 levélt. szám.

letv.

697
-701 1867 kiad. sz.

Tisztelek Önkényesretek

- 697 Nyelvi képtud. Önkényesretek
- 698 Philos. orv. ért. Stumpfay Pálhoz
- 699 Törvénytud. 2. Kautz Gyulához
- 700 Törvénytud. Stumpfay Jánoshoz
- 701 Math. és terméktan. „Kubó Józsefhez”

Az 1867 jan. 29-i nagygyűlés
jegyzőkönyvének VIII. számú határo-
zata értelmében f. é. nov. 30-ig
beérkezett tag-ajánló leveleket,
írásmintát ^{szemcsém}
van idekötve ácsenni.

Tisztelettel

Pécs 1867 dec. 2-án

A Tisztelek Önkényesretek

aláírás.

A philosophiai.

...ácsenni, valamint Nagy Márton
lev. tag urnak hozzájárulását dec.
1-én juttatott ajánló levelét is.

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA
104 | 1867 levélt. szám.

Magyar. egész iv

745
-748 1867 kiad. sz.

- Ney A philozophiai 745
- Kautz A törvénytudományi 746.
- Huny. J. A történelettudományi 747
- Szabó. A Mathematikai természettudományi 748.

Lizselsi Országgyűlési Értekezlet!
(Chica)

Töltsd
A többi országgyűlési

Az 1867-i nagygyűlési jegyzőkönyv VIII-dik fejeletében, meghatározták, hogy az Országgyűlési Értekezlet tudományi és irodalmi bizottságok egy kézzel a nagygyűlési előtti, a Liéznokok által külföldi tudományi és irodalmi köröknek nyújtott levelek.

A Magyar Tudományi Országgyűlési Értekezlet, j. hó 19-én tartott ülésében, megvitatta gyűlési bizottságok kérelmét annak, ha minden tagjához küldjék az országgyűlési előtti, a Liéznokok által külföldi tudományi és irodalmi köröknek nyújtott levelek, hogy munkát igényeljen, vagy azt, hogy az országgyűlési értekezlet napján sz. hó 19-én legyenek, vagy mind egyet, vagy mind a kettőt, és legyenek valamelyik felelős levél felolvasásuk, és a felelős levél felolvasásuk, hogy csak az értekezleten, a jegyzőkönyv azon fejeletében, melyben az országgyűlési értekezlet nevei és minőségük, rövid kivonásban följegyezve, melyet a példányba beadvánnyal, a Liéznokokhoz, mindenik értekezlettel küldeni. Mely véleményhez járulása felül hívja a többi országgyűlési értekezletet, hogy jegyzőkönyvben (ha meg nem lehetne volna) a Liéznokokhoz, küldjék a Liéznokokhoz.

Mind ezt, megvitattam, hogy kéjessék, a Liéznokok Értekezlettel küldeni felelős levélben, maradjon
Pécsen 1867. dec.

A Liéznokok Országgyűlési Értekezletének
aláírás

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA
104 | 1867 levélt. szám.

Quarta

736 1867 kiad. sz.

Tiszt. Hunfalvy Pál r. t.
országjegyző us

Urk.

A Madassy Pálannak bírán
lására, az elhunyt Birny,
Károly helyes, örökösége
valamint egy tagos ~~sz.~~ nemek,
tetmi, mellesleg az a mai
országjegyzőnek, epközöl
ni.

Tisztelettel

Bécs 1867. dec. 14.

Urk.

adár

Egyrészt ide csatolom
Nagy Bácsi, r. tag ~~sz.~~ f. é.
nov. 29-éről keltetett, de
csak ma jött tagajánló levelét,
mely véleményem szerint, a hasáro-
kat értelmében, el nem fogadha-
zó.

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

105

1867

levélt. szám.

Quarzo

738 1867 kiad. sz.

Josh Kálmán l. t.

Tekintetes Ur!

Az Akadémia nyelvi és képi tudományi osztálya, folyó hó 13-án tartott értekezletében, a Nádasdy pályaművek bírálatára, az elhunyt Böckhy Károly helyébe, tekintetes urat választotta.

Az ennélfelül helyet állván be, hogy a pályaműveket a valószínűleg januárban tartandó nagygyűlésig még két bírálónak kell elválasztani: tiszteletet kérem tekintetes Urat, hogy az ide nevezett kizáróhat (1-V.) melyek közt csak egy van ma, gyorsabban, még e hó júlyán át, lapozni dec. végére hozzájáruljon, vizsgálatsani méltosraffé, hogy a másik bírálónak is legyen ideje velük foglalkozni.

Maradván tisztelettel

Pécs 1867 dec. 16

Tek

alás

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

105 | 1867 levélt. szám.

John Ralby

738

R

1867

Quart.

762 1867 kiad. sz.

Lábai Gábor m. t.

Schindler Ur

A Sádasy pályaműveiből
az I, III, IV, és V. írásműveket
személyesen van oxennel bírálata,
és attenni, kérvél, hogy azokat
a nagy gyűlési konferenciák elvétel
beszed véleményével vizsgálják
métről kezdve.

A még hiányzó II. írásművet
talán pár nap múlva után,
küldhesem

Liszettel

Pécsen, 1867. dec. 24.

Leh.

aláírás

U. i. A II. írásművet is
oxennel küldhesem.

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

105 | 1867 levélt. szám.

333/1867...igt. sz.

Tekintetes Titoknok úr,

Azon körülmény, melyről fogva hivatali fizetésem-
ből mint családos ember meg nem élhetek, a meny-
nyiben az magára az életre is alig elegendő,
arra kénszerit, hogy az Akadémia kiadásában meg-
jelenő könyvek befűrését, mint a mely mellékes
kénszerből a szállásbéremet legalább fizethetem, to-
vábbra is folytassam, illetőleg ennek — azon alapon
mely perint ezt nekem a boldogult akad. elnök
gróf Dessewffy úr épen súlyos családi körülményeim
tekintetéből engedte át — nálam hagyásáért esedez-
zem.

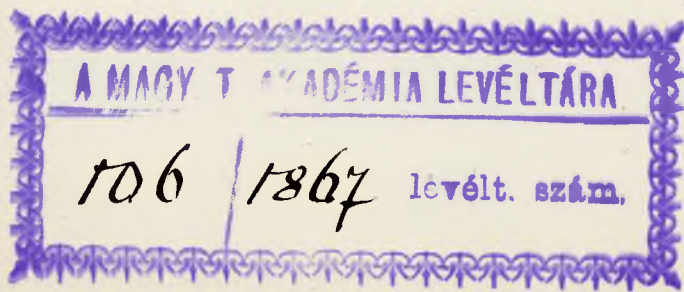
Az időközben fölmerült vizsgálata, úgy hiszem,
kimutatta, hogy az Akadémiára néve e körülmény
semmi nemü hátránnyal nem jár, rám néve pedig
e mellékes kérsét — miután a shk. akad. Igazga-
tó Tanástól évenkénti segédelmet nem nyeshettem —
már most nélkülözhetlené váls.

Kérem ezt folytán Tekintetes urat, hogy ezen alá-
írtas előbeszérésemet a nagymélt. akad. elnökségnek
kudamára juttatni méltóztatassék.

Mély tisztelettel tén, Pest, május 9. 1867.

Tekintetes Titoknok úr

aláírat, folytatja
Takaró Lőrincz
kiadói
3



336
K.

336/18.67 kiad. sz.

Nagyméltóságú Baró' Miniszter,
's Akadémiai Elnök úr!

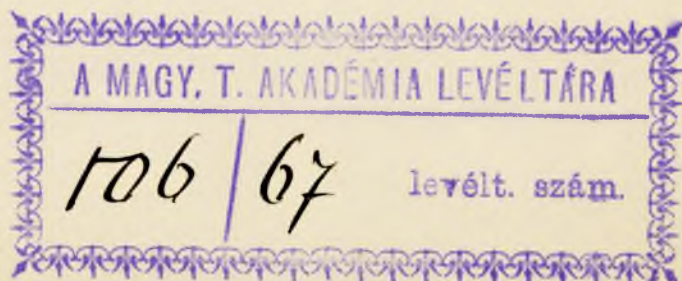
Takács István titoknoki kiadónak kérvendbeli folya-
modványát, melyekben az akadémiai könyvek
befűzését továbbra is magánál meghagyat-
ni kéri, szerencsém van, ahajlésa szerint,
Excellenciádhöz alázasosan följegyezni.

Maradván seljes tisztelettel

Pesten, máj. 17-én, 1867.

Nagyméltóságod

alázasos szolgája
Aranyasáros
Titoknok.



Ad acta.

Enök úr is nagyra értékelt. előzővel
rendelése, hogy a könyvek be-
fűzése sorábra is a folyas-
modornál meghagyassék. Ez ér-
telemben irasson Omich nyom-
dájánál. 1867. máj. 29-én.

ad 333/1867...igt. sz.

Nagyméltóságú Báró, Miniszter,
& Akadémiai Elnök úr!

Legmélyebb alázattal esedezem, legyen kegyes Excellenciád
a t. akad. titoknok úr által a napokban fölkejes-
zett két rendbeli - a nyomatványok befűzésre va-
natható - folyamodásom tárgyában határozni. T. Arany
János titoknok úr ez ügy állását föléletesen ismeri,
valamint tudja azon bajos & naponként súlyosabbá
váló helyzetet is, melybe én Euódi szolgálóm a nyanda-
ban kért nyilastuzata által jutottam.

Hogy pedig Dobrocsonyi legújában is hanyag-
nak mutatka magát, erről t. titoknok úr, kéresem
folytán, hasonlóan meggyőződési szerzett magánul.

Mély tisztelettel lévén
Pest, 1867. máj. 26.

Excellenciádhoz

alázatos szolgálója
Takaró István
kiadó

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

106 | 1867 levélt. szám.

Tekintetes Titoknok úr,

Emödi akad. szolgálata e hó' 13-án vagy 14-én az Emich nyomdájában megjelenvén, Urschitznak az ottani Faktor-nak azt mondta, hogy a nagy. báró akad. elnök úr parancsolatja az, miszerint mentul az akad. nyomtatványokat befűrés végett Dobrocányhoz küldje, s más nap ugyanazt Urschitzról erősen sürgette.

Megegyhetik, hogy a n. m. báró ezt túlsán mondotta, de nyelhet az is, hogy ezt Emödi a maga fejtől tette, mert neki Dobrocányi nevű család közel rokona s ehhez naponként jár, hanem neki minden egyes mű után bizonyos díjat is ígért.

Urschitz hírelt adván Emödi szavának, más legujabban két akad. nyomtatványt küldött Dobrocányi-hoz, mi által én anyagilag is károsulva vagyok, a mennyiben a segédemnek azokra nézve is kell fizetnem, melyen neki munkát adni nem tudok, — s most tölem azo kívánja Urschitz, hogy igazoljam, miszerint az akad. nyomtatványok befűrésére nekem, nem pedig Dobrocányinak van átadva.

Alázatosan kérem ezt folytán Tekintetes urat, hogy a más előbb beadott e tárgyú indóhatal, s a kért. n. m. elnök engedélyével megváltásért tárgyarái folyamodásomat, e jelenlegi folyamodásommal

együtt

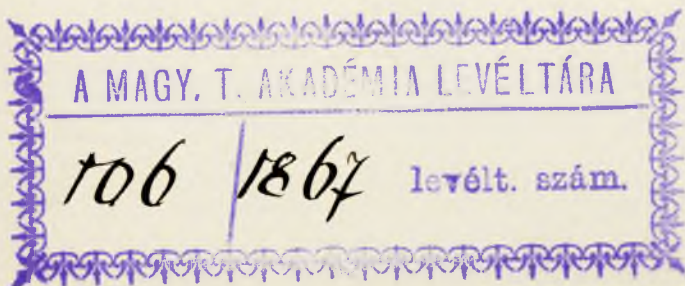
106 81

együtt a nemlé. elnökségnek melőbb tudomására juttatni
mélvótassék, aláírással megjegyezni kívánván részemről,
hogy azon egyeslen észrevétel is, mit ez úz körül a k.
könyvtári mint vizsgáló bizottság a múlt évben fölemlít-
ett, csak a formát de nem a lényegét illeti, miután min-
den nyomatványról tudra van, hogy az hany példányban
nyomatja az Akadémia, - a mi egyébiránt a nyomdász-
számláiból is kitűnik, - s így e körülmény bár ki irá-
nyában föléletes ellenőrzést képez.

Mély tisztelettel lévén, Pest, 1867. máj. 16.

Tekintetes úrnak

alulíratott hűlgája
Jakás László
kiadó. 3



~~362/1867 K. H.~~

362/18.67 Kiad. sz.

J. ox. Enich Jussáv ur akadémiái
könyvnyomdájának

Stetyben

Az Akadémiái nyomtatványok
befűzését nagyméltóságú báró
Cöttrös József elnök úr J. ox.
kís. Jolván titkár úr ki-
advánál, ennek folytatványára,
továbbra is meghagyván: felhíva,
tik a nyomda igazgatója,
hogy magát ex elnöki in-
terjúdóhoz íxabni ne tesse
legyék.

Peszeu, máj. 29-én, 1867.

7 a példányok
szolgát ki-
szolgáltatásának
névve

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

106 | 1867 levélt. szám.

N. m. b. Cökröi seb.
mint a Magyar T. Akadémia
Elnökével.

~~363/1867 k. n.~~

363/1867. kiad. sz.

Nagyméltósága Sáro' Minikort
Akadémiai Elnök ur!

A folyó 1867. jan. 27-én tartott
Legfelsőbbi ülés jegyzőkönyve
munk. II. pontján, melyben az
Akadémia ideig költésvesztésére
joglászik, nemcsak van,
elnöki hivatalára, ezennel
itt állenni.
Marsadván teljes tisztaság,
szel

Pécs 1867. Máj. 29.

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

107 | 1867 levélt. szám.

fél év

Kabó J. r. s. t.

minit bírósági elvado.

~~365/1867. k. sz.~~

365/1867 kiad. sz.

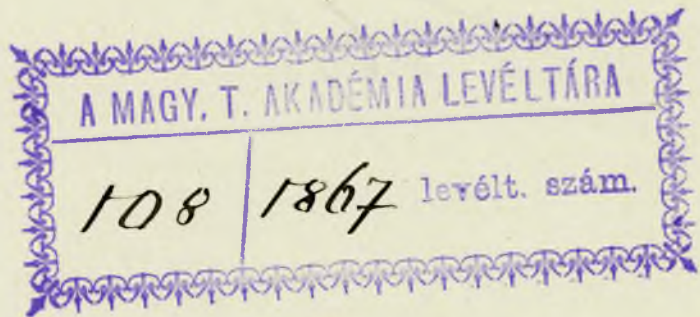
Tekintetes Ur!

Örvegy Balogh Diene né' folyamodó,
ványa, a hellekeltz úbrakkul egyjete,
szerepléu van a bíróság megtekinthe,
de ala' állenni, azon meggyezéssel, hogy
a hivatalos munka, melyre hivatalos,
kés történet, a titokzatos hiva,
talhoz nem érkeztet be.

Bár az önmoxgony kifejezés
alatt afféle örökmozgonyt sejtet,
minők felesli értekezéssel az ügyre
vizsgálattal vizualitudo kezdél:
mindarattal, terjedve a mozgony folyar
suord' örvegy, sorsán, ki talán nem is
sejté, hogy feje ügyeket épen az ilyféle
meggyezéssel lön áldozata, vha
kés, hogy a bíróság a formulárra
a kivételre vizualitudo.

Tisztelettel

Pest, 1867 máj. 29.



quarto.

~~365/1867. k. sz.~~

353 / 1867. igt. sz.

T. P.
Tekintetes M. Tudos Társaság!

Mint nagyot és az általános művelődést burgo
készséggel előmordítani törekvő honai
intézetünkhöz, - alázatos kéressel bitor.
Kodom járulni - következőkben:

1866 évben férjem - néhai Pa.
Lógh Pienes - okleveles mérnök - benyúj-
tott a Tekintetes m. tudos társaság.
hoz egy munkát megvizsgálás és meg-
vizsgálás végett, mely az eddig a magy.
tudosok által sikertelenül felfedezni
iparkodott - önmorgony vagyis csiga
szívó mű tüköt foglalta magában.

Mint az ilyenekhez értelmese-
len nő, nem tudom mi eredménye
lett e vizsgálatnak, csupán annyira
terjed tudomásom és emlékezetem,
miszerint, néhai férjemtől azon nyi-
latkozatot teté előttem, hogy a ke-
cséses mű gyakorlatosságát bebi-
ronyítandó, neki a fentisített tár-
saság által, annak kis alakban
öfrendlítése ajánltatott. Ennek ke-
sütéséhez - mely több száz forintot.

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

108 | 1867

levélt. szám.

kat vett volna igénybe, - néhai fér-
jem segítség sorsra mellett a legnagyobb
örömeffésítés után - valóban honna
is fogott, de munkájának kedvetlen
elméjében megháborodván, rövid
hetek múlva elhalálozott, engem örö-
vedjét a segítségnyomorába hány-
va hátra.

Ígyen állapotomban nem va-
gyok képes a magam erejével akkor é-
tő egyének által - a munkát magam
megkésztetni,

Állatosság kérésel fordulok
tehát bicalommal hazai tudományos
társulatunkhoz, miszerint méltosítat-
nak az 1. 2. 3. 4. alatt ide mellékelt raj-
zok és 5. alatti leírás szerint a szóban
forgó művet megkésztetni, - és erál-
talán a tudományok eddig el nem
ért magasságát elősegíteni, és néhai fér-
jem hősü évi fáradságos munkája-
nak eredménye által engem elha-
gyott öregségemben jobb sorsra
juttatni.

Ezek után legmélyebb tiszte-

1. 2. 3. 4.

5.

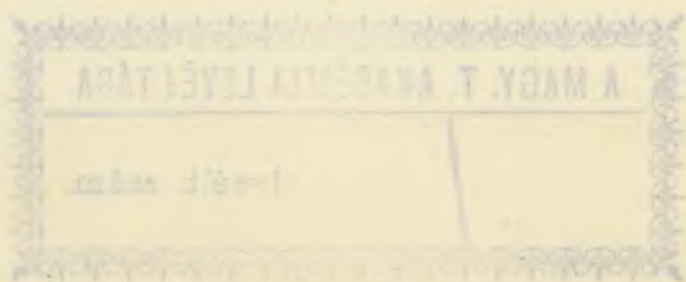
1871. máj. 31. 430

lettel jegyzem magamat, maradván

a Tekintetes magyar
Tudós Társaságnak

elakatos szolgálja
ö. v. Balogh Diemené,
szül. Simon Eszter.

1. lakik Budán, új-világ-ut.
no 5^{ik} szám.



353
I. E. E. máj. 20. 1867

A bensemlíteti munka 1866-folytán
nem értékes a litvánok hiány,
talán.

Arany
}

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

levélt. szám.

948 / 1867 igt. sz.

Önkéntes Judos Társaság.

Múlt 1866-évi május hó 15-én kátozoltam
megvizsgálás nézett egy Ország ika-
kat és néhány rajtot a tek. Társaság
hoz feltevésként; melyben néhány fejein
az örök-morgony kevereket ika te.

Mint hogy aziránt mai napig
mi tudósítást sem kaptam, kátoz-
dom a tek. Társulatot aláíráttal meg-
kevin; mivel az ügyem állásáról engem
kegyesen értesíteni méltortapsék.

Üdvözlés tisztelettel

Balogh Jánosné kül. Levél
Ersény

Aradon.

A MAGY. T. AKADEMIA LEVÉLTÁRA

108 / 1867 levélt. szám.

1868. I. 13.

A Math. doktoriágnál (Petkovánál
névelésnyel) van. Szigetesen
szóval 13/I. 1868.

Elcsa Jagardán az osztály
vizsgálójának a kézirata
20. rajzával. 1868
jan. 29.

Dr. J. J. J.

Dr. J. J. J.
Dr. J. J. J.



A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA
levélt. szám.

Sék. Balla Károly akadémiai
I. Tag annak

Tekintés úr!

~~368~~

~~1867/67~~

Pótharaszije
u. p. Minvt.

368/1867 kiad. sz.

A M. T. Akadémiának folyó évi
máj. 27-én tartott ülésében
kezelték volt Tekintés úr kérését,
amennyiben volt közzéadandó, illetőleg
még egy közzéadandó, illetőleg
kezelték declinatorium iránt, elv.
kezelték; mely alkalmával az
illető országbeli tagok akon fel,
világos írást adták, hogy a Nagy
Károly-féle elhagyatott eskükhöz
közül ily eskü nem jutott az
Akadémia bírságába. Van ugyanez
az Akadémia budai mezei. írták,
díjért declinatorium, de egyrészt,
mind szakképzés, amennyiben
kezelték, hogy ez nem vly. ez
köz, mely egyes közzéadandó beállítás,
készen valahova, vanam kiadvány,
hasznos, és közzéadandó volna;
mely megjegyzést az Akadé-
mia kérésére az iránt, hogy
a kérés nem teljesíthető.
Mivel a kérésnek valóra
jött irántával maradvány
Pécs, 1867. jún. 1.

megjegyzés

Sék.

ala's

A MAGY. T. AKADEMIA LEVÉLTÁRA
109 | 1867 levélt. szám.

~~369/1867. Mats~~
~~369~~

369/1867 kiad. sz.

A norvég királyi egyetemen Christianiában írtak
könyvek jegyzéke:

	darab
a) Mærker efter en listid i omegnen, af Harboerfjorden	1
b) Ezechiel's Syner og Chaldaerens astrolab	1
c) Forhandlingene i Videnskabs-Selskabet. 1864	1
d) Quellen zur Geschichte des Taufsymbols und der Glaubensregel. I.	1
e) Pævelige nunties Regnskabs- og Dagböger	1
f) Det kongelige Norske Frederiks Universitets Aarsberetning for 1863. 1864. 1865	3
g) Om de elliptiske Funktioners Rækkeudvikling	1
h) Beretning om det Kong. Selskab for Norges Vel i 1864	1
i) Fjerde Aarsberetning om Fartefolket	1
k) Meteorologiske Dagttugelser 1864. 1865	2
l) Meteorologische Beobachtungen 1837-63	1
m) Om de i Norge forekommende Fossile dyrelævninger fra Quarstærperioden	1
n) Veiviser ved geologiske excursioner i Christiania	1
o) Mindesmærker af Middelalderens Kunst i Norge	1
p) Norges Ferskvandskrebsdyr. Første Afsnit: Branchiopoda	1
q) Det Kong. N. Videnskabs-Selskabs Skrifter des 19de Aarhundrede	1
r) Sætt til det Kong. Norske Universitet.	19

mely föntebbí könyvek az átvetteli elismérés kérsé
mellé az akad. könyvtárba esemel átküldésnek.

Sept. 1867. jun. 2.

Arvidsson

akt. 1867.

Budenz József
alkönyvt.

Arvidsson
titoktart.

369
1867.

A MAGY. T. AKADEMIA LEVÉLTÁRA
110 | 1867 levélt. szám.

~~373/1867. sz.~~

Quareo

~~373~~

373/1867. sz.

A Magyar Tud. Akadémia
Archaeologiai Bizottsá-
gának.

Helyben

Littele Bizottság!

P. Szuchmáry Károly n. enyedi
tanár, hozzáim írt magánlevelében
arra nére h'v kölcen felvilágosí-
tást, hogy a Bizottság által kiválasztott
elgondolt N. Enyedi egyházközség
kémü jogzataére jár-e valami
littelestij? mennyi? és miként jár,
has hozzá? Nem tudván miavola
stadiumban van e kézirat ügye:
kérlek némi felvilágosításra ama
kérdésekre, hogy válaszolhassak.

Magyarván littelest
Pest 1867 jún. 4.

A J. Bizottságnak

aláz. vev

A MAGY. TUD. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA
1867. 54. szám.
111

Quareo 374

Geiz w.

760 1867 kiad. sz.

6. Ötös

Nagyméltóságu Báró Minister,
Akadémiai Elnök Úr!

Minemű vigyeze hozza a M. T. Akadé-
mia archaeologiai bizottsága, már
másod ízben, a "Körleményeltér" meg-
jelentő dolgozatok irvi díjának 20
forint 32 forintra emelése tárgyában,
azt nemcsak bizottság jegyzőkönyvé-
nek /- lassú kivonatából mellőz-
ték /- körülményesebben megértene-
k helyi bizottsági hasznosítat

a folyó évi dec. 16-án tartott,
jóltek akadémiai ülés elterjesztel,
vén: ez, noha a vizuelési /- 32 for-
intra emelést, a jegyzőkönyvben
előadott okoknál fogva méltányos /-
nak találta, nem vjrá a bizottság
azon javaslata, hogy e díj, föleme-
lés iránt az "Szorgalom"nál
késsék valamely lépés; sőt ellenté-
leg azon elvet ajánlja epsegben
szani, hogy az állandó bizotts-
ságnak, a részökre évenként meg-
állapított budget korlátai kö-
völt, szabadon inléskudmenet
mind az irvi díjra mind egyéb
kiadásaira nézve.

Midőn tehát ez elvnek jövőben is
fentartását elvül határozatilag
kimondotta, egykermint Nagy-
méltóságodat mind elviki szí-
ténél fogva természetes védő-
jés, e fölterjesztésben teljes
bizodalommal kéri az Akadé-
mia, hogy a bizottságok e nemü-
bel-intézkedési jogát ^{megőrzésükre} /-
ez esetben pedig a 32 ft tisztelet-
díj usalványozásai méltósá-
sáffék.

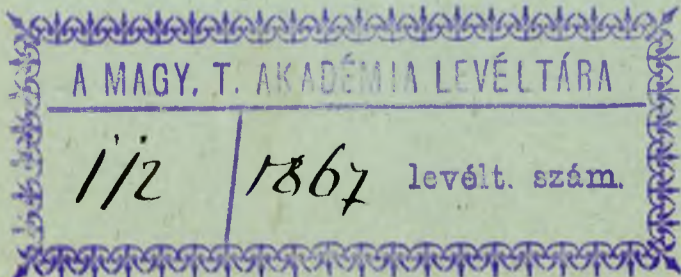
Kelt Popen a M. T.
Akadémiánál 1867. dec.
16-án tartott üléséből

Nagyméltóságod

aláírás helyén

Elnöki helyettes

Szókratész



Ugyanannal.

~~374/1867~~

374 1867 kiad. sz.

Tiszelt Bizottság!

Főtiszt. Kómer István, biz. elő,
adó ír. köztud. volt. nem az
s. Bizottság egy hasárokat,
mely szerint az Archaeologiai
Közleményekben megjelenendő munkák
kik s listaeledjait ívenként
32 fura fölemelni exelpruener
vette.

On e hasárokatok skütközés
mel nékem költeni az Akadémia
magym. elnökével, ki is kívául
léteben úgy rendelkezett, hogy e ha
tárokatot az az szabványoknál
jogában nem vehessen, ne meggyen
valamig az Igazgató Tisztas e díj
fölemelése jövöhagyásáé neen
ajja.

Miről értesítve transz
Pestén 1867 jún. 4-én

A. J. Bizottságunk

aláírás

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

112

1867

levélt. szám.

Karajon M.

Nagyságos Úr!

~~381/1867. H. V.~~

381/1867 kiad. sz.

Agincourtól jött értekezését, melyet
három bírálója közül kettő az akad.
deinai körképbe való felvételre nem
ajánl, Nagyságod kívánása szerint
eximel jelenleg nem vitatásul,
giltálni.

Maradván hűveléssel

Pécs, 1867. jun. 6.

Nagys.

alás

A MAGY. T. AKADEMIA LEVÉLTÁRA

113

1867

levélt. szám.

~~379.~~ Kézirat máj. 31-én 1867.
J.

Tisztelt Tisztúr Ur!

379/ 1867. igt. sz.

Miclön a f. e. Május 27-én
tartott Mademmi ülés,
ben felolvason egy czimü
értelmezésnek "Vár"
lások Budapesten törté-
nelméből" kivonatát
a t. Tisztúr Urhoz be-
mildeni jelenésim
van, bátorodom fel-
kérni, hogy a megyi
ben a nullszi érte-
kezésem Aquinuum
ról az Értefőbe fel-
nem vétehetnélek, s
veskedjek az korraim

1867. júl. 18. sz.

Végső juttatási.

Reznek Majus 31-én 1867.

Karácson Mihály

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

113

1867

levélt. szám.

2 / 1867 igt. sz.

Felületes Titkár Mr.!

Buda Pestnek, munkálat alatt
lévő, történelméből minc
egy ötvenyit hájzanék a
felületes Akademiának
szár ülésében, a jövő Ma,
jusz hónap folyamán alatt, fel-
olvasni, mi végett tisztelet
teljesen kérem meg a felü-
letes Titkár urat, jivesse,
Kedjél vépeure a felolvasási
napot, és ha lehet a felolvasás
szórában a májodit helyet ki-
jelelni, és engem ezektől
indíjítani.

Kel. Pécsen April 29^{ic} 1867

Kovács Mihály
levelező tag

A MAGY. T. AKADEμία LEVÉLTÁRA

113 / 1867 levélt. szám.

~~70~~ Erd. Jan sz. (ül. ke.) 1867 n.

70 / 1867 igt. sz.

Erdy Janos
veleménye

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA
113 | 1867 levél szám.

70 / 1867. évi 8. sz.

Az Academia ülésén, felolva,
sott ily című kézirát: „Értékelés
Aquincumról bevezetésül Buda-
Pest történetéhez.” hivatalosan
küldteték hozzám: mondanám meg az
iránt határozott véleményemet: Felvehető-e
ezen dolgozat az Értésítő-be vagy nem?
Véleményem szerint nem; mert

i. Ha azt kérdezzük: Mely jog-
lalták el a rómaiak Pannoniát? E kér-
desre az találjuk e dolgozatban feleletül:
„Aquincum már a Consulok (Körtársas-
ság?) idejében jelentékeny római Colonia
volt (5. l.) És alább „A Száva is Duna
folyóik,

113 / 1867. évi 8. sz.

Jolyók a noricum hegyek között elterülő
országrészek már Julius Caesar idejében
a római birodalom provinciái voltak (6. l.)

Mind a két állítás ellenkerül a hi-
teles történeti adatokkal, melyek szerint
más ként is követkerőleg áll az előadott
római foglalások története:

Julius Caesárt gyilkosai: Brutus
és Cassius 44 évben Kr. el. fosztották meg
életétől, kinek nővere Julia Actius Bal-
bus neje volt, kivel Actiát nemze, Julius
Caesar unokahugát és Octavian anyját.
Octavian 27 év óta Kr. el. Augustus, ki
Julius Caesar rokona, örökbe fogadott
fia s örököse volt, ki így is nevezeték:

Caius

Caius Julius Caesar Octavianus Augus-
tus Divi Julii filius.

Míg volt vége az iszonyú polgárhábo-
runak, melyben Octavian Augustusnak ked-
vezett a szerencse, mint minden hadjárataiban,
ki hogy a nyugtalan legiónok foglalko-
dást szeressen, megvetve a nép jogot 34 év-
ben Kr. el. megrohanta és lerombolta Me-
tulum öröditett várost a Kulpa (Colapis)
mellett, honnan Sziszak (Tiscia) Jeli sietett
hatalmas seregével, hol a Száva is Kulpa
örszefolyásánál ütött táborát, mely támasz-
pontul szolgálta további hadjáratainak
is már 29 évben Kr. el. három napig tar-
tott diadalmenetet a pannonok, dalmaták,
japodok

japodok és gallok ellen vitt győzedelmekért.

A 37 kapuval és 1200 kúttal díszes
Roma, 400 diadalmenetet látott és mindig
tudta: miért határozott a tanács hősinek
diadalmenetet.

2. Octavian Augustus újra nagy hadse-
reget gyűjtött Gallia-Itália és már akkor
Pannoniában is, mellyel 14 évben Kr. el. elfog-
lalta Rhaetia-Vindeliciát és Noricumot.

Ex az ide tartozó római foglaltakról rö-
vid története a római történetírók szerint.

Anacrus Florus írja: „Caesar Augustus Dal-
matas, Pannonios, Illyricos, Aegyptios, Ger-
manos, Cantabros totumque orbem perspacia-
vit, exceptis Indis, Parthis, Sarmatis,
Scythis. Dacis quod eos fortuna Traja-
ni

70 / 1867. igt. sz.

Traiani Principis triumphis reservavit. 1,

Svetonius Tranquillus Octavian Augustusról ezeket mondja: „Domuit autem partim ductu, partim auspiciis suis, Cantabriam, Aquitaniam, Pannoniam, Dalmatiam cum Illyrico omni: item Rhaetiam et Vindelicos ac Galafos gentes Inalpinas.”²⁾

3. Ugyde „Ertesekő” nem történetirőkre, hanem köviratokra hivatkozik annak megj. zonyítására, hogy Aquincum már a Cons. lok idejében római Colonia volt. „A Cons. lok idejében” nagyon határozatlan kifejezés; mert Romában

1.) Lucii Annaei Flori. Epitome altera Rerum Romanarum. Amstelædami 1702. 8. Tom. II. pag. 45. In Lucio Stupelio.

2.) Caius Svetonius Tranquillus. Curante Petro Bussmanno. Amstelædami 1736. 4. I. cap. 21. pag. 242-244.

176 t. szám.

1867

113

Rómában nem csak a köztársaság alatt voltak Consulok, hanem a császárok alatt is, kik magok is Consulok voltak.

A köviratokról mindig az a kérdés: mines-e azok olvasása elterjesztve, vagy helytelenül magyarírva? használhatók-e a köviratok hiteles történeti kútforrásokul úgy, a mint kiadattak? mert vannak nehezebb olvasásuak is nehezebb magyarírásuak, vannak gyanusak és koholtak is.

M. Tullius Cicero Róma építése után 691. évben az az: 63 évben Kr. el. Antonius-sal volt Consul, nálaunk ily feliratu köpönyökösöt is nyomoznak: „Ilic jacet Tullia Ciceronis filia;” csak azt nem tudják, hol van jelenleg,

jelenleg? Pomaxon-e, vagy gróf Migazzi Kristóf volt bícsi érseknek és 1762 év óta a väeri püspökség kormányzójának nyári palotája körül? E kököpönyökösök kinyomozását hivatalosan elrendelték. 3.) Talán ebből akarják bebizonyítani: hogy Cuero leánya Pomaxra s Migazzi nyári palotájába járt mulatni?

4. A köviratok magyarírata gyakran igen nehéz.

Marcus Plautius Silvanus, ki Róma építése után 752 az az: második évben Kr. el. Augustussal volt Consul, Tivoli campaniai (Campagna di Romana) városhoz közel volt birtokán, négyszögre faragott kővekből, oszlopokkal

3.) Pest. Ofner Zeitung 1857. No 282.

oszlopokkal diszes gömbölyű síremléket emel-
tetett magának és Plautia nemzetségének. A
mellék oszlopok között több sírirat is kívül,
a két főoszlop közötti téren nagyobb betűk-
kel viselt fölírat megemlíti a síremlék épí-
tőjét, viselt hivatalait és végül ez áll: VIXIT
ANN. IX.

A szabirto' utazók, kik e síremléket vizs-
gálták, Plautius Consul tetteit nem birván rö-
vid életével megegyeztetni, azt jegyzék meg,
hogy itt IX előtt az L. kimaradt és a valódi
évszám Népszerűen kívül LIX.

Hogy az évek számából semmi sem ma-
radt ki, azt nem egyedül a teljes érségök-
ben fenmaradt nagy betűk igazolják, hanem
bizonyítja Népszerűtlenül más, Hadrián (117-138
Kr. ut.)

70 I. Kr. ut.) császár korából Genma,
 radt sirirat is, mely megemlíti, hogy Similis
 nevű előkelő római egészen előregedett és
 élt VII évet; mert mind a kettő egyedül azt
 az időt számíttá életéhez, melyet birtokán
 szabadon töltött 4) és melyet a házi nemtők
 (Lares, Penates), mint titkos isteni erők vé,
 delme alatt élt le, hol a tűzhely (Vesta) azon
 gőze, melyből a ház boldogsága s szeren-
 cséje sugárzik szét.

5, Ertekezés a Pannoniában volt ró-
 mai Legiók, különösen a Legio II. történetét
 Pauly 5.) munkájában bőven föltalálhatta
 volna, valamint azt is, tudva volt-e Pauly
 előtt a Legio II. Hadriana, mely a budai
 hajógyárban

4) Jo. Winkelmanns Geschichte der Kunst, des Alterthums.
 Wien 1776. 4. II. 790.
 5, Real Encyclopädie der classischen Alterthumswiss.
 senschaft.

Magyar Nemzeti Múzeum
 117 1867 1 16 t szám.
 111

hajógyárban nem réig talált téglán olvasható?

6, A szalk sz. mártóni mértföld oszlopról, melyet Balla Antal mérnök írt le, az monda. tik: „ha az oda történetesen át nem szállita, tott” (ii. l.) Balla maga írja (14 és 15 l.) hogy ez emléktő több más római kövel Szalk pusztán találtatott, melyek a budai oldal. ról Templom építésre vitettek át és a mért. föld oszlop eredetileg azon római uton volt föllállitva, mely Aquincumtól Mursaig (Eszék) vonult alá. Ebből tehát nem következik, hogy a római Legiók barbaricumban is tar. tózkodtak.

7, Ertekezé' azt gyanítja (ii. l.) hogy a Duna bal partján Aquincum átellenében Contra Acincum védvárat Traján (98-117) császár

császár idejében építették. Egyanita's szük. ségtelen, mikor bizonyos, hogy azt 294 évben Kr. ut. és így majd két századdal utóbb épi. tették, mert ez évre olvassuk: „Castra facta in Sarmatia contra Acinco et Bononia.” 6) Egyébiránt e Duna balparti római erőd a pesti határban már kutatások és hitelen adatok után ismeretes. 7.)

8, A 12 lapos Trajan nagyszexü hid. ja Marsigli gróf után íratik le. De tudnunk kell, hogy azok, a miket e hidról Marsigli írt, ~~azok~~ sem Dio Cassius leírásával, ki e hid ma. radványait csodálta, sem e hidnak a Trajan oszlopán látható előállitásával meg nem egyez. nek

6, Girmondi Opera varia. Venetia 1728 fol. Tom. II. col. 258.

7, M. Akad. Ért. 1857.

nek.

9.) A lovak nevtöze nem Equejas, mint a
14. lapon mondatik, hanem Heppona vagy Grona.

Halicsky Antal a m. n. múzeumi r. k. mell.
szobor leírásában 8.) az e szobor feliratát ol.
vasta Equejas-nak is azt vélte, hogy e szó
a görög Heppona névnek latin fordítása.
Halicsky után Cattaneo, Equejade eximii
olasz munkát irt, rajzokkal (Milano 1819. 4.)
Mind a két dolgot eltérő elvisejtett olvasáson
alapszik, a szobor nem Equejas hanem
EQVETAS. olvasható. A feliratokon E. és I. T.
és I. gyakran cseréltetnek föl egymással,
nincs is oly szabály, mely szerint Equus szó-
ból Equejas nevet lehetne alkotni, mely nem
is

8.) Acta litteraria Musci nationalis Hung.
pag. 297-310.

is Jordul sehol elő. Már régen tudva van,
 hogy e szobor nem lovak nemtőjét nem Flj.
 pontát ábrázol; mert ez öléből etet lovakat,
 hanem a csapó mivlegén (Statera Romana)
 használatban volt sulyt állít elő; Geje csücsin
 a letörött karika helye most is látható, hogy
 azt csapó mivlegre lehessen akasztani, mint
 Cattaneo rajzán látható.

10, Más, valamely országot, tartományt
 vagy községet legyőzni, s más azok szabadságát,
 alkotmányát és polgári intézményeit lerombolni
 s római provinciává átalakítani.
 Az elfoglalt Pannoniát 8-dik, Dacia 106-
 évben alakították át római provinciákká.
 Pannoniáról olvassuk: „Pannoniarum quo-
 que Regem in certamine superans idem
 Lucius

70 / 1867 igt. sz.

113 / 1867 176 t szám.

Lucius (Praetor) redegit in Provinciam
utrasque Pannonias. 9.) E római rabszolga-
ság politikáját mások is utánolták. Nagy
Károly a bremeni püspökség 788 évi ala-
pítványában mondja: „Omniem Terram eorum
(Gastorum) antiquo Romanorum more in
Provinciam redigentes. 10.)

ii. A legfőbb hatalomra dicsőített Au-
gustus, az arany és ezüst őrmelet kizáró-
lag a császároknak tartá' fen, a rix őrme-
let a római tanácsnak engedte át.

Otho és Pescennius niger császároknak
azért nines római veretű rix őrme, hanem csak
arany és ezüst; mert ezeket a tanács nem is,

9.) Fernandes, De regnorum successione. Apud Hu-
rator S. I. rer. Ital. I. 333. col. 1.

10.) Lindenbrogii S. I. rer. Germ. Septentrional. In Ma-
gistri Adami Hist. Eccles. L. I. cap. X. (9.)

ismerte el császároknak.

A tanács birodalmi őrtekhü rix őrme in
S. C. (Senatus consulto) áll. Aurelián (270-275)
császár a tanács rix őrmeleti jogát megszüntet-
te és ex idő óta az S. C. tanács jegye a
rix őrmeletöl végképen eltűnt.

A császárok is már a köztársaság
ideje óta a hadvezérek akár hol őrmelettek.
Mind a császári őrmelet, mind a tanács rix
őrmei rendszeren Romában verettek. Állandó
császári arany és ezüst őrmelet Augustus
korában Lyonban (Lugdunum) is volt, utóbb
a III. dió szászad óta pedig XXVII provincialis
városban őrmelettek; ii.) e városok közt van
Aquileia, Sirmium is Tiscia de Aquincum
nines.

ii.) Schliekensen. Erklärung der Abkürzungen auf Mün-
zen des Alterthums. Berlin. 1855. 8. S. 35-38.

nincs.

Értelmezé" a 24 és 25 lapon határozottan állítja, hogy Aquincumban érmelde (Domus monetaria) volt, azok nyomán, mik már más. kor véleményképen el voltak mondva. 12.) A Tudománytárban rajzban is kiadatott óra. bályos' súly betűinek előlapján L (libra) R (romana) hátlapján II. (duae) LB (librae) jelentés tulajdonítatik; ugyde aron egy darab kopott súly I fontot is II fontot is nyomhat. Ez eltévesztett olvasású súlyra tehát semmit sem építhetni, mely nem is Óbudáról, hanem Literati Nemes Samuel régi. ségárus boltjából került.

Hogy Pannónia és Dacia terein már
a

12.) Tudománytár 1839. Mart. füz. 197-200 l.

a római korzarák előtt miveltek bányákat is
az itteni népsel főnökei aranyat, ezüstöt is
vexet irteltek, azt az itt talált barbár irteltek
bizonyítják. A Pannonia lakóiról olvassuk:

„Dat itaque Pannonius auri tributum et
opes suas ad Romanum aerarium volens
transfert, ut sit tutior in servitute” 13, Tra-
jan irtelmei ex olvasható: **METALLI PANNONICI. 14.)**

13, Az óbudai Caldariumról, melyet
Schönvisner irt le, már azt is tudjuk, hogy az
sok ideig el volt hagyatva és 268 irtben
csinosítva, melyet az ott talált Rómei lakó
THERMAS MAIORES nevez. 15.)

13.) Hegešippi. De bello Judaico. Coloniae 1559. 8.
Lib. II. cap. IX pag. 241.

14.) Eckhel. Doctrina Num. vet. P. II. vol. VI. pag. 446.

15.) Archaeolog. Közlemények 1859. I. 221. l.

70 / 1867 igt. sz.

AM. T. M. S. P. A. H. A. L. V. É. L. T. A. R. I. K. I.
113 / 1867 1. vélt. szám.

2 / 1867 kiad. sz.

A lapvélhez

Lisszacs Székesséig!

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA
114 | 1867 levélt. szám.

Az Akadémia folyó hó 3-án tartott ülésében azon 1000 forintos föltételhez mentési kötelezvényről történt bejelentés, melyet Kolossváry Sándorné st. Nedeczky Karolina anyagnak, mint néhai édes anyjának Nedeczky Mihályné st. Zlinszky Karolina meghagyományát küldött be. A mennyiben megkapja a nevezet levelet közzéte volna, kérem uszálag így javítani.

Lisszacs
Pécsen, 1867. jún. 27.

(Handwritten signature)
Lisszacs

Quarzo

Quarto

390/1867 kiad. sz.

~~270~~ Tóth Lőrincz
1867. k. n.

Tisztelettel Pétervárnok úr!

Kolossvány József nédecske
Karolina atyjának néhai édes anyja
Nedecký Mihályai k. u. L. k. k. k.
Karolina meghagyományát, egy ez
erű perintus lehermentési köszvény
küldvén be az ~~akkadémia~~
a magy. m. t. elnök úrnak az akad.
deián alapítójának nevére: k.
nemcsak van az a folyó hó
O-dán tartott üfvesülés házára,
kárából ezennel állani az
H. Akadémia pénztárába.

Tisztelettel
Péter, 1867. jún.

alás

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA
114 · 1867 levélt. szám.

Qu.

1867 JUN 4

~~tarrota akademiin' älyksillä hara'n
notasaböl a negre ällenni, hogg
•x• öksaly et iigyet folyvást
kennel laskassa, ed annak ideen
jén ij följöjösöböt esz köljön.
Maraván kitlellet
Pöskö, 1867. jún 4.
adár~~

Feliv

294 / Klubo' József
1867 K.K. bizottsági elvadás

Tekintese, Úr!

Athauair Sillard Józsefnek
Örök örök úr Lebékési kötelez
seit 1866 nál premsium van,
a f. kö 3. ún tarrott öfvesülé
hasározaa premsium, átkenni a
bizottsághoz. Tittellel, Pösk. 1867 jún
Fel... adár

Ugyanannak.

~~291~~

~~1867. K. K.~~

391/1867 kiad. sz.

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA
115 | 1867 levélt. szám.

Tisztele Pétervári úr!

Báró Sina Simon úr ö. ec. az Akadémia tiszteletére kifestésére egy ezer forintot küldvén magam, etnókiünkhöz, stencsem van azt, az első magyar iparbank taksarát pétervári Két könyveskeje, etc., mel' állenni az Akadémia pénze, tárába.

Tisztelettel
Pécs, 1867. június,
alán

392/1867 kiad. sz.

~~392/1867~~
~~1867. k. k.~~

Magyarannal.

Felökem próbál
tan nyitáshoz
keres

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA
116 1867 levélt. szám.
~~116~~

Híze. Petrus. úr!
B. Eötvös József ur. elnök
ö" mélt. kérelmét arany irvi
díjra. díjra Magyar Irók és
gályegyletében ajánlókörében
keresném van az illető irat
akarni a névre, hogy a 2 1/2 arany
a legy. egylet pénztárába
meghirdeni méltóságuk.
Tisztelettel
Pezser, 1867. jún.

~~393/1867. k. sz.~~

393/1867 kiad. sz.

~~393~~ Kuvfalvy János

~~393/1867~~

A MAGY. T. AKADEMIA LEVÉLTÁRA
117 / 1867 levélt. szám.

Tiszelt Operályjegyző Úr!

A Nagymiskolczi Magyar Kir. helygymnáziumi igazgató úr válaszában az Akadémia felkérésére egy javaslatot közlök a Magyar Levéltár létesítéséről, melynek jelenlegi állásáról a történelmi tudományi operályhoz, annak saját javaslataival, és a felvételéről, a folyó hó 3-án tartott Akadémiai ülésén

keletkezett a végre ottani, hogy az ország érdekeit felváltva megemlékezett a jelenlegi idejéről új felkérésről emlékeztető.

Melodraú kedvelettel

Pest, 1867. jún. 7.

alay

A MAGY. T. AKADEMIA LEVÉLTÁRA
117 / 1867 levélt. szám.

Quarzo

~~1867~~ A sáteszhegyvári alreáltanoda
1867. szept. 17. Fargasváriak.
K. H.

K. H. Fargasvári.

Tiszelt Fargasváriak!

408/1867 kiad. sz.

A Magyar Tudományos Akadémia, a közelmúlt május hó 27-én tartott ülésében, könyvtári bizottsága meghallgatása után, a Tiszelt Igazgatójának az Akadémiai kiadványok megküldése iránti kérésére tárgyában, koronáztatással "eximie" "eximie" kiadványok közt "Öt évtizedek" (a törvényhatóságok "öt évtizedek" díj nélkül megajánlotta, s exekutívul az 1867-ig megjelent műveinek) kiadványok megküldéséről 25% árkedővel határozott.

Miről a Tiszelt Igazgatóval személyesen levelezve, maradványok listájával Péren 1867. jún. 14.

A Tisz. Igazgató aláír.

~~405/1867. k. H.~~

T. Cs. Baróci Beke Antal ur.
nak, az erdélyi egyházmegyei Borsbányai
Könyvtár könyvtárnokának tiszte.
telével.

Károly-Fehérvári.

Tiszelt Könyvtárnok ur!

405/1867 kiad. sz.

A Magyar Tudományos Akadémia, a folyó évi máj. 27-én tartott ülésében, Tiszelt Könyvtárnok urnak az Akadémia elnöksége által az erdélyi egyházmegyei Borsbányai Könyvtár az intézetünk által kiadott munkák egy-egy példányával megajánlása mellett, sajnálattal volt kénytelen határozatilag kijelenteni, hogy a kért mennyiség, melyben egy pár egészben nyitvános könyvtárak rejtettek, a mondott könyvtárak hiányos terjedelmű, heti. Az Akadémia elnöksége már is igénybe veszi, hogy jöjjön az inkább oly nagy, mint kisebb terjedelmű leendő kiadványok, ha azok viszonylag helyrebe jutni nem akart, hogy éppen oly intézetek és társulatok legyenek eljuttatva, melyek éppen hivatalos eme tudományos munkák kelendőségét előmozdítani.

Miről midőn értesíteni személyesen van, maradványok listájával Péren 1867. jún. 14.

Tiszelt Könyvtárnok ur aláír.

~~406/1867. k. H.~~

T. Cs. Doby Antal urnak
Tiszta-Ujlak.

Tiszelt Urak!

A Magyar Tudományos Akadémia, a folyó évi máj. 27-én ülésében, könyvtári bizottsága nézetmennyiség megküldésére után, teljesen megajánlotta

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

118 | 1867 levélt. szám.

ugyan Litzeln Uraságodnak azon szives
kegyességét, hogy költségtényezőket a
szegény urak népszerűsége hátrahagyva,
na ingyen nyitotta meg: mind azáltal
úgy vélekedett, hogy egy költségtényező,
hisz saját kiadványával a segélyes
annál kevésbé turvósok turvósos
feladatok köze, most az általa kias
dott könyvek magarabb turvósos turvós
talánát, hogysem azokat a népszerűs
től némi hátrahagyva, maradv

Előrel értefeve, maradv

Pécsen, 1867. jún 14.

Litzeln Uraságod... Előrel

~~409/1867. k. k.~~

J. a. Demjen József
urak Pécsen.

409/1867 k. k. sz.

Litzeln Urak!

A Magyar Tudományos Akadémia,
jólgyévi máj. 27-én tartott ülésén,
hisz, Litzeln Uraságod kérelmét,
mely szerint "Prodalmi Előrel" cím
mű folyóiratába fölvehetné néget
az Akadémia 1867-i öltözete kiadvány,
nyait díj nélkül megadani öltözete,
nem véte teljesíthetőnek, mintán
a parva címűket, melyek az Előrel,
Lónét jüktörge van, az Akadémia
könyvtársaságul időről időre ügyis
megmutathat.

Előrel turvósos, maradv
Pécsen 1867. jún. 14.

Litzeln Uraságod

alás polg.

~~407/1867. k. k.~~

Tekintetes Rév. ö. Enkel
Sándor úgyvéd urak
Pécsen.

407/1867 k. k. sz.

Tekint. ur.

A Magyar Tudományos Akadémia,
jólgyévi máj. 27-én tartott ülésén,
ülésiében, könyvtári bizottsága
meghatalmazása után Tekintetes urak
hisz az urak beadvány kérelmére, hogy
az általa díjazott, butgalommal
elölbaratt börtönkönyvtárára gyarapít
sátárvaz az Akadémia is járuljon
s elölbaratt kiadvány aival,
sajnávala jelené ki határozatilag, hogy
sajnávala jelené ki határozatilag, hogy
új kiadványát, melyet közönséget fejezve
némi hátrahagyva, nem polg
gálhat, minin a négetti kiadvány
szedeti s külföldi felkutatás (1867. jún.) job
bádán már elfogyt, az újabb turvós
márvos könyvek is értefeve pedig
a maradv elölbaratt nem alólmatat.
Előrel turvósos, maradv

Pécsen 1867. jún 14

Tekint. ur

alás polg.

~~410~~
1867. évi.

Szabó József
bíró. elvánd.

Lehincses úr

410/1867. évi. sz.

A göttingeni kir. tudományok
társulat levelei, melyben az illa-
deimánul Knyakinjai meserit dan
rabor - kiruc eserebe, egykrtmind
a göttingeni egyetem meserit gyűj-
teménye laiteromát is mellékelve,
Köszönetem van átkenni a birtokosra
hoz, hogy a tudomás ei kértettség
jeleni fogamásolítás végére.

Likalelel

egész iv 410/1867. évi.

Leh. Pessen 1867 jún. alaz.

Kolozsváry József^{né} Nedeczky Carolina
asszony ö Nagyságának tisztelével.
Pécs - Jéhervár.

Tiszelt Nagyságos Asszony!

413/1867. évi. sz.

Abban inéress beses sorából a Magyar
Tudományos Akadémia, folyó hó 30-án
társan gyűlésére alkalomával, résztvétel-
jelen értefűlt a család gyűlésről, mely
közelebb Nagyságodat érte, egykrtmind
a megrendelés mellékelts pontyából megélt,
vén, hogy jelenben bolvárgult édesanyja
Nedeczky Mihályné stül. Klintyky Ka-
rolina asszony a mi tudományos
intézetünk kívánáru egy érer forin-
tos földrehermenyelési kötelezvényt
hagyományozott, mely utóbbi Nagysá-
god, maga is az illető örökösök ne-
vében, ugyanazon alkalommal berüldeni
is jóváskedett.

A tudományos Akadémia mindenkor
hálás emlékezetben tartja azon nemes-
kedű honfiakat és honleányokat, kik
az élet tellobbanó perczében is megélt,
teeknek a maradandó világonágról,
melyet a tudomány, a műveltség terjezt
határunkban, és annak elterjedéséért vagy-
nak egy részét áldozatul hozták. Ily
alapítói díszes sorában az Akadémia
köszönettel fogja örökölni Nagyságod el-
hódított édesanyjának nevet; s midőn
a hagyományozott értekezést átlevé
pénztári hivatalukhoz, nem mulasztá el
az alapító nevet megörökíteni jegyző-
könyvében, engem pedig megbízni, hogy
erről Nagyságodat értesítsem.

Mely megbízást exremel hívesen
teljesítve maradok egész tisztelével
Pessen, 1867 jún
Nagyságodnak aláír. szolg
elvánd.

ad 118
1867
egész iv.

6. Sina Simon
/ David Almanach.
ezen levél
jelöltettségé-
vel - mivel iné-
több meg lón köztörvényi
a nagy elvánd is álul

Nagyméltóságú Baró Urb.
A Magyar Tudományos Akadémia,
folyó június hó 3-án társan gyűlés-
ésben, kedves tudomásul vesse,
hogy Exzellenzáid; az Akadémia termé-

nek jessenyekkel díszítésére, együtt
egy ezer forintot méltóztatott hordtam
küldeni. Midőn tehát a becses ajándék
délre halás közönséget jegyzőkönyv
nébea kifejezést fizesse: egymást mind
engem bizott meg, hogy arról Caellen-
siadás levelben is értesítem.

akkor kedves ~~szerelem~~ exennel
örömeft teljesítve, harafini sír-
level maradvány

Pesten, 1867. jún

Excellenciának

aláírás

elnök.

7 nyelviség

~~405 — 410 — 410.~~

~~867~~

1867

T A magyar kir. egyetemi nyom-
da könyvtáráni felügyelőse,
genet.

Budán.

~~412/1867. n. 2~~

412/1867. kiad. sz.

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA	
119	1867 levélt. szám.

Tiszelt felügyelőség!

A Magyar T. Akadémiához beül.,
dönt jelen irjegyzéket azon ké-
ressel van jelenem vizsálatkél,
ai, hogy mitőzötték a Régi M.
Nyelvművek azon izeinek, melyek
ról a hátrány következik, signoi
kuráját, jelesen a kötetek és ívek
számaát feljegyezni, mert különben
a M. M. elnök úr nem usalványoz,
hatja, nem lehetvén tudni melyik
kötetnek s mely izeiről szól.

Maradvék tisztelettel

Pécsen 1867 jun.

A Tiszelt felügyelőség alá

A hírlapokban

28. p. 81
2 / 1867. kiad. sz.

Tszükrigelen

A MAGY. T. AKADEMIA LEVÉLTÁRA
120 | 1867 levélt. szám.

Magyar Tud. Akadémia.

A fémállomány aronosi ágáról szóló
értelmezés, amely jellegű leveleket együtt,
~~ismeretlen~~ szerzője alulírónál vissza,
veheri, mint a melyet az Akadémia
figyelmére mellőztek nem talált.
Pesten, 1867. jun

Aranydános,
Liszkovok.

Quarto

420/1867 kint. sz.

420. Tekintetes Székely Viktor.
1867. é. annak Péter.

Tekintetes Úr!

A Magyar Tudományok Akadémia
júlyi jún. hó 3-án tartott
összeülési jegyzőkönyvében
jelenséni, hogy Tekintetes Úr
néhai Mélykötő László 1848-i
magyar hatályminiszter hátrahagyott
kéziratait az Akadémia kéziratai
sánc felajánlani és már régebben
a titkársági hivatalhoz beküldeni
is felvesse. Az Akadémia, min-
den egy részről kifejező kegyelettel
fogadta el a becses eredetű gond-
viselése alá, másfelől megbízott
engem, hogy Tekintetes Úr ad,
jegyzőkönyvében is kifejezett kö-
szönetéről tudósítsam.

A mely kedves közelebbi erem-
mel örömezt teljesítve, tisztelet-
tel maradtok
Péter, 1867. jún. 2-án
Tek. alá.

A MAGY. T. AKADEMIA LEVÉLTÁRA
121 | 1867 levélt. szám.

Quarto

424 Tekintetes Achanász Szilárd
1867. évi Orvos utamak
u. p.
Sárvíz-Berény. Sárvíz-Jelölés

18 kiad. sz.

Tekintetes Úr!

A Magyar Tudományos Akadé-
mia, folyó hí 3-án tartott
közös ülésében a Tekintetes
Úr által bekiáltotta Lebe-
szői Eszélelester 1866-ról
kijelöléssel névén, átker-
te a Mathematikai és Termé-
szettudományi Bizottsághoz
hajszálat végess.

Miről értesítve, maru-
dolok köszönettel

Pécsen, jun. 22-én 1867

Sz. alás

420 - 421 - 424.

867.

2 / 1867 igt. sz.

A pesti vízvezetési társulat, a városi bizottsággal tartott több rendű tanácskozások után, a következő szerződési szövegben megállapodván, ezt ajánlja elfogadás végett Pest város hatóságának:

S Z E R Z Ő D É S,

mely egy részről **szabad királyi Pest város községe**, más részről pedig a **Pesti vízvezetési társulat** között kötöttetett következőképen, úgy mint:

1. Pest város községe átengedi a Pesti vízvezetési társulatnak a **kirekesztő jogot**, Pest várost csővezetés útján filtrírozott dunavízzel, a házi, iparos és nyilvános élet mindennemű szükségére, a 3-ik és 7-ik pontokban meghatározott díjakért ellátni, — és pedig a vízvezeték megnyitásától számítandó **kilenczven évre**, mely nap pótlólag fog a jelen szerződésre feljegyeztetni, s mindkét részről aláírtni.

2. Kikötetik, hogy ezen víz **tiszta, iható, és egészséges**, egyuttal pedig **lágys** legyen, azaz olyan, melynek élvezete az emberek és állatok egészségének ne árthasson, s mely egyuttal a ruhamosásra is alkalmas legyen. Ha a víznek ezen minősége felett a város és társulat között véleménykülönbség támadna, azt a magyar kir. egyetem orvoskari és vegyészeti osztálya el fogja dönteni. Ha pedig a víz ezen az uton nem szerződés szerűnek találna bizonyítani, a társulat köteles lesz műveiben a kellő változásokat megtenni, hogy a víz a kikötött tisztaságot nyerje.

3. Pest város községe kötelezi magát, ezen átszűrt dunavizből legalább húszezer akót naponkint községi célokra (azaz nyilvános csurgókra, csapos kutakra, vizeldékre, utcai locsolásra, növényültetvények öntözésére, városligeti tóra sat.) felhasználni, s ezért, akár használta fel az egész 20,000 akót naponkint, akár kevesebbet, a pesti vízvezetési társulatnak, a vízvezeték megnyitása napjától számítva, **évenként harminczhatezer forintot osztrák értékben**, és pedig havonkénti utólagos egyenlő részletekben pontosan kifizetni, ha pedig többet fogyasztana, mint naponkint 20,000 akót, mindenik akó többletért **évenként 1 ft. 80 krt** a társulatnak felülfizetni. Minthogy pedig a folyó pénzjegyeknek értéke folyton változik; ily fluctuációkra pedig számos évre számított vállalatot fektetni nem lehet: azért határoztatik ezennel kölcsönösen, hogy ha az ezüstnek ára a papírpénzt több mint 40 percenttel felülhaladni találna, az agionak 40 percentet meghaladó része a társulatnak a város részéről minden fizetés alkalmával bonificáltassék, és pedig azon cursus szerint, mely a lejárat napját megelőző héten a bécsi börse hivatalos feljegyzései szerint az ezüstnek közép ára vala. Mi ellenben a társulat kötelezi magát, a városi községnek nyilvános célokra a kikötött 20,000 akót naponkint, s ha kívántatnék többet is, a csővezet arányához képest, a fentebbit árért szállítani. Ha pedig a városi község nem tartaná célszerűnek az egész 20,000 akót a városban magában (utcai öntözésre, nyilvános csurgókra, csapos kutakra, vizeldékre stb.) felhasználni, akkor jogában lesz követelni, hogy a fenmaradt vízmennyiség éjelen át a városligeti tóba, vagy más illetén helyre, mely a lerakott csövek útjába esend, ezek erejéhez képest beeresztessék. Ha ellenben a társulat nem volna képes valamelyik napon, bár mi akadálynál fogva az egész 20,000 akót községi célokra szolgáltatni, akkor a városnak jogában lesz, vagy a legközelebbi fizetésből levonni annyit, a mennyi a kiszámítandó vízhiányra esend (egy forint nyolczvan krajczárt 365 akóra számítván), vagy pedig követelni, hogy a társulat ezen, képtelenségből elmaradt mennyiséget más, a városi község részéről kijelelendő napokon, a mű erejéhez s a csővezet arányához képest felosztva pótolja ki.

4. A fogyasztandó **vízmennyiség**, az utcai locsolatásnál több kísérletből vonandó diameter szerint négyszegőkre alkalmazva —, a csurgóknál és vizeldéknél a cső bőségéhez s a kifolyás sebességéhez képest —, a csapos kutaknál és városligeti tónál vagy alkalmazandó vízórák segítségével, vagy kölcsönös aversionalis becslés szerint fog **kiszámíttatni**. De nincsen kizárva más, talán célszerűbbnek tapasztalandó kiszámítási modor is, ha ezt mind a két fél elfogadja.

5. Pest város községe saját épületjeiben minden, a vízvezeték használatára szükséges **készületeket s beruházásokat** (ide értve a netalán alkalmazandó vízmérő órák megszerzését vagy kibérlését is) a maga költségén fogja megtétni; valamint a magán házaknál is a belső készületek mindig a ház tulajdonosát fogják terhelni. Ugyan ez értendő a felállítandó nyilvános csurgókról, csapos kutakról, és vizeldékről is, melyek mind (a netalán szükségrendő vízórákkal együtt) a város község költségén fognak megszeresztetni s felállítatni. Mi ellenben a társulat kö-

A MAGY. T. AKADÉMIA LEVÉLTÁRA

122 / 1867 levélt. szá.

teles lesz, a csővezetést oly épületeknél, melyek mindjárt az illető utcai csövek első lerakásakor a vízfogyasztásra alkalmaztatnak, egész a kapuig saját költségén lerakatni. Ugyanez értendő a városi község által felállítandó nyilvános csurgókról, csapos kutakról és vizeldékről is, hol a társulat szinte az utcai csövek első lerakásakor saját költségén köteles lesz a vízvezető csövet egész a mű talapzatáig vezetni.

6. A városi község, valamint a többi háztulajdonosok is, ezen **belső szerkezet** felállításánál nincsenek ugyan a társulathoz kötve, s azt bárki szakértő által megtétethetik; de a társulátnak viszont jogában állandó meggyőződni, helyesen történt-e? s ha a szerkezet hibás volna, azt el nem fogadni. Véleménykülönbség esetében helye van a 26-ik pont szerinti választott bírósági eljárásnak.

7. A társulátnak jogában lesz mindazon vízre nézve, mely a 3-ik pontban nem foglaltatik, az eladási árat szabad tetszése szerint megállapítani, úgy azonban, hogy az semmi esetre ne legyen több, mint **három osztrák forint valóságos ezüstben, vagy két német államegyleti ezüst tallér évenként egy-egy akó napi fogyasztásra számítva**. A társulat e mellett akár hatóságilag megvizsgált vízmérőket használhat a fogyasztandó vízmennyiség megmérésére, akár pedig megalkudhatik az egyes háztulajdonosokkal általában a vízcső átmérője, a lakók száma, házbérmennyiség, vagy szobaszám szerint, vagy más célszerűnek tapasztalando alapon; de tartozik minden esetre az eredetileg megállapítandó, vagy időszakonként módosítandó árjegyzékét (Tarif) mind a mennyiség, mind a személyszám vagy szobaszám szerinti fogyasztásra, előre közhirré tenni.

8. Pest város községe átenged a társulat céljaira a felső dunaparton, a Dunához vezető vasut és a Popperféle fűrészmalom északi sarka között fekvő, a Duna medrébe eső, de a part szabályozása által **vízmentesítendő 1500 □ ölnyi városi telket**, a mint ez az A. alatti, mind két részről aláírt térképen kijelölve van, — oly feltétellel, hogy azt a társulat maga töltesse fel, a mint legcélszerűbbnek látni fogja; mi mellett azonban köteles, magát a dunaszabályozási fenálló rendeletekhez alkalmazni, s e részben az illető országos hatóságnál a szükséges engedélyt kieszközölni. Ezen telek csupán csak a jelen szerződésben engedélyezett vízvezetési s azzal összefüggő művekre s építményekre lesz használható, s a concessionalis idő leteltével a város birtokába visszaszállandó. Nehogy pedig időközben ezen telekkel valami bonyolódás történhessék, annak számára a városi telekkönyvben egy lap fog nyitvatni, s arra az mint olyan községi telek bejegyeztetni, mely a vízvezeték céljaira szánva, a Pesti vízvezetési társulátnak 90 évi használatra át vagyon engedve, s míg a vízvezeték tart, más célra nem fordítható. A társulátnak szabadságában lesz, ezen telekre a jelen szerződést be is tábláztatni (bekebelesíttetni) ha ezt célszerűnek látni fogja. Egyébiránt köteles lesz ezen telek használatáért, a vízvezeték megnyitása napjától évenként utólagosan egy cs. kir. aranyat a városi pénztárba befizetni. Kiköztetik azonkívül, hogy ezen telek felett semmiféle oly csatorna vagy árok a Dunába ne vezetessék, mely által a víznek tisztasága szenvedhetne. Végre igéri Pest város községe, hogy ha a vízvezeték terjedtével a társulátnak nagyobb helyre lenne szüksége gépházainak, szűrőinek stb. felállítására, mint a fentebbit 1500. □ ölnyi terület, ezt a kimutatandó szükséghez képest nagyobbítani fogja.

9. A városi község megengedi, hogy a vízvezetési csövek lerakására **a városi utcák és térek** területe ingyen használtassék. A társulat viszont kötelezi magát, hogy minden sérülést és károsítást, melyet csöveinek lerakása akár a városi csatornákon, akár a privát épületeken okozni talál, tökéletesen helyrehozandó és megtérítendő, s a felszakítandó kövezetet is tökéletesen helyre állítani fogja. Az **elévülésnek** sem itt, sem a 8-ik pontra nézve nem lesz helye.

10. Megengedtetik a társulátnak, hogy a 8-ik számú telken akár fő, akár melléképületeit, gépeit, filtrumait, víztartóit (reservoir) stb. szabad tetszése szerint felállithassa, a gépeiről lefolyó condensationalis vizét egészségi és házi célokra szabadon felhasználhassa, s e végből akár gépháza mellett, akár beljebb a városban magán telkeken a pesti közönség kényelmére **fürdőházakat és ruhamosó intézeteket** felállithasson. Mi ellenben

11. a Pesti vízvezetési társulat magát kötelezi, a várost elegendő, s a 2-ik pontban körülírt minőségű átszűrűt dunavízzel ellátni, s vízvezetéke építményeit anyira siettetni, hogy **három esztendő alatt** azon naptól számítva, melyen neki a jelen szerződés felsőbb megerősítése fog tudtára adatni (mely nap a jelen szerződésre szintén fel lesz jegyzendő), jelen szerződéshez csatolt, s annak kiegészítő részét tévő, mindkét részről aláírt B. alatti tervrajzban fekete színnel festett csővezetés, a szükséges gépezettel és víztartóval (reservoir) teljesen készen legyen, és így a vízvezetési üzlet a következő utcákban és téreken meg legyen nyitva: *a)* a **Lipótvárosban** Felső-dunator, Dorottyautca, Színházter, Nádorutca, Jóseftér, Váciut, Főut, Deácutca és Erzsébetter; *b)* a **Belvárosban** Alsó-dunator, Váciutca, Úriutca, Barátoktere, Városházter, Egyetemutca, Egyetemter, Kecskemétiutca, Hatvaniutca, Országut, Szénater és Mészárosutca; *c)* a **Terézvárosban** a Királyutca a városligeti tóig, mellékvezetésekkel az Istvánterre és Herminaterre, hol egy-egy községi csapos kút vagy csurgó fog felállittatni; *d)* a **Jósefvárosban** a Kerepesiut hosszában, mellékvezetésekkel a szegényekházához (Armenhaus) és az evang. tót egyház mögötti marhavásárterre, hol szinte egy községi kút vagy csurgó lesz felállítandó; tovább a Státióutca a templomig, mellékvezetéssel a Mátyásterre; végre *f)* a **Ferencvárosban** az Üllőiut a kaszárnyáig,

mellékvezetéssel a Templomtérré és Ferenczterre, hol egy-egy községi kut vagy csurgó álland. Ha azonáltal az építés akár háboru, akár vizáradás, akár más a társulattól nem függő akadályok által gátoltatnék, az illetén akadályok tartama a kitűzött három évi határidőbe be nem fog számíttatni, hanem ez annyival meg lesz toldandó.

12. A társulat kötelezi magát, vízvezetékét, a mindkét részről megállapított tervrajz értelmében, a város többi részére is fokonkint **kiterjeszteni**, mihelyest bennök annyi fogyasztás biztosítva leend, mely a lerakandó csövek vízszállítási erejének hat tizedrészével egyenlő. Ha tehát valamelyik városrésztől volna szó, melyben az illető vízvezetési főcső még le nem volna rakva, akkor kiszámíttatik, mennyi víz fog ezen főcsővön keresztül a 13-ik pontu nyomás alatt kifolyhatni 24 óra alatt, s ha ezen vízmennyiség hat tizedrészének fogyasztása naponkint azon városrészben, hová t. i. a kérdéses főcső s annak ágazatai szánva vannak, biztosítva lesz, akkor köteles leend a társulat azt lerakatni, s két esztendő alatt a vett biztosítás napjától számítva, a vízszállítást rajta megnyitni; ha pedig a főcső már le volna rakva, és csak arról lenne szó, annak elágazását valamelyik utcába vezetni, akkor csupán az ezen utcára szánt mellécső fog vétetni tekintetbe, ki fogván számíttatni, mennyi víz folyhatik rajta ki a 13-dik pontu nyomás alatt 24 óra alatt, s ha ezen vízmennyiség hat tizedrészének fogyasztása naponkint biztosítva leend, akkor tartozand a társulat, és pedig fél esztendő alatt a vett biztosítás napjától ezen mellécsövet lerakatni. Ha e tárgyban véleménykülönbség támadna a városi hatóság és a társulat között, helye lesz a 26-dik pontu választott bírósági eljárásnak.

13. A társulat köteles lesz, vízvezetési csövein, legalább minden nyolczvan ölnyi távolságban egy **csaposzlopot** (Hydrant) alkalmazni, s e mellett a felosztást úgy intézni, hogy mindenik utcában, melyen keresztül egy cső menend, legalább egy csaposzlop legyen, melynek segítségével a vizet utcai öntözésre és tűzoltásra lehessen alkalmazni; tartozand azonkívül a víznek oly **nyomást** adni, hogy az a város minden részeiben a Duna szempontja felett 80 lábnyi magasságban szabadon kifolyhasson.

14. Nehogy a **csaposzlopok kezelésénél** visszaélés történhessék, s a társulat akár roszakarat, akár ügyetlenség által megkárosíttassék: igyekezni fog a vízvezetési társulat, az egész utcaöntözési munkát, vízcsöveinek hosszában, bizonyos, kölcsönösen megállapítandó, s időről időre változható, a város részéről fizetendő átalagért elvállalni. Ha azonban ezen átalag mennyisége felett a város és társulat között a megállapodás nem sikerülne, s a városi hatóság előnyösebbnek látná az utcalocsolási munkát saját emberei, vagy más vállalkozók által végbevitetni, akkor köteles lesz a csaposzlopok kinyitására és bezárására mindenesetre csak a társulat embereit felhasználni, s a társulatnak ezek fizetését havonkint utólagosan megtéríteni. A csaposzlopok e szerint minden alkalommal, és tehát (míg a társulat mást nem határoz) tűzvész esetében is, csak a társulat emberei által fognak kinyitvatni és bezáratni.

15. A társulatnak jogában lesz, bárhol a város területén **házakat vagy telkeket** venni vagy kibérelni, s rajtok akár a 10-dik pontban említett fürdő és ruhamosó intézeteket, akár pedig vízeladásra szánt csapos kutakat felállítani, s így vizét értékesíteni.

16. Az engedményezett **kilenczven esztendő leteltével** az egész vízvezetési mű, t. i. az A. alatti telek, rajta lévő épületekkel, a gépház, a benne lévő gépekkel, katlanokkal, víztartókkal, tisztí lakokkal, s az egész lerakott csőhálózat **a városi községre ingyen és tehermentesen száland**, kivéven egyedül az építményeknek, gépezetnek és csőhálózatnak azon részét, mely az utolsó harmincz évek alatt fog, a szerződés 12-dik pontja értelmében, a városi hatóság felszólítására létesíttetni, — mely rész az engedményezett idő leteltével teljes becsértékben lesz a városi község részéről a társulatnak megtérítendő, és így készpénzzel beváltandó. Hasonló kivétel alá esend a társulatnak azon vagyona, mely a vízvezetési műnek nem kiegészítő része, s melyet az a jelen szerződés lejártakor talán budapesti házakban, telkekben, iparvállalatokban, tőkékben, pénzkészletben és ingóságokban birand; ezen része a társulati vagyonnak, a társulat tulajdona marad azontúl is s annak feloszlásakor a társulat róla szabadon fog rendelkezhetni.

17. A társulatnak engedményezett kizárólagos jog csak az átszűrt dunavízre szorítkozik; és így általa senki nem gátoltatik, **vizet a Dunából meríteni**, s azt szabad tetszése szerint felhasználni, — hasonlóan nem gátoltatik senki, és így a község mint testület sem, a maga telkein vagy házaiban **kutakat ásatni**, vagy **artézi kutakat** is furatni, s azok vizét szabadon használhatni, sőt **vízvezetékeket** is a Dunától maga saját házi vagy iparos szükségére saját házaiba készíttetni, vagy a már most meglévőket tovább használni; csak **átszűrt** dunavizet, akár szüretett az át mesterséges, akár természetes szűrőkön, pénzért eladni, üzletet vagy kereskedést üzni vele, vagy csöveken keresztül azt más emberek házaiba vezetni, senkinek a társulaton kívül joga nem lesz.

18. A városi község jogában lesz, bár melyik utcában vagy téren, melyen vízvezetési csövek már le lesznek rakva, **csapos kutat, csurgót** vagy **vizeldéket** nyilvános használatra felállítani, s ha ez mindjárt az utcai csövek első lerakásakor történend, köteles lesz a társulat ezen műveket az utcai csővel saját költségén összekötni, s a csővezetést a mű talapzatához vinni; ha ellenben később állíttatnának fel, akkor a csővezetés az utcai csőtől a kútig, csurgóig, vagy vízelédig a város költségén fog eszközöltetni. Ezen községi csurgókból vagy csapos kutakból minden

ember fog szabadon vizet meríthetni, s azt saját házi használatára korszokban, vagy ember által hordható faedényekben haza hordhatni vagy hordathatni; de hordókban szekérrel illetén vizet hordani, vagy kereskedést üzni vele tilos marad, — kivéven esupán magát a város hatóságát, mely községi célokra hordókban is fog vizet vitethetni saját kutjaiból más helyekre, hol illetén kutak nincsenek.

19. Ha idővel a város területén **hajókázható csatorna** létesülni találna, akkor a jelen szerződés annak nem állhat utjában; de a pesti vízvezetési társulat fel leend ez esetben jogositva, ha a nevezett csatorna által a maga műveiben vagy jövedelmében csorbát szenvedne, annak akkoron megfelelő kárpótlást az illető vállalkozóktól igénybe venni. A városi község egyébiránt semmi szavatosságot ezen kárpótlásra nézve el nem vállal.

20. A társulat kötelezi magát **tűzvész** esetében az oltásra szükséges vizet ingyen kiszolgáltatni vízvezető művének erejéhez képest.

21. A társulat köteles **építkezési terveit a városi hatóságnak** bemutatni s magát a fennálló építkezési szabályokhoz alkalmazni, hasonlóan megengedni, hogy a városi hatóság egy kiküldendő bizottmány által az építést szemmel tartsa és ellenőrizze.

22. A társulat köteles, mielőtt valamely utcában csőlerakását megkezdené, azt a városi hatóságnak **előre bejelenteni**, hogy a szükséges rendőri intézkedéseket idején meg lehessen tenni; ugyanez történend, ha valamely már lerakott csőnek más irány adatni szándékoltatnék. Mi ellenben a városi hatóság is tartozand előre bejelenteni minden oly változást vagy munkálatot valamely utcában vagy téren, mely miatt a már lerakott csővek irányát meg kellene változtatni. A költség minden ily változásnál azt fogja terhelni, ki azt előidézte.

23. A városi hatóság a társulatot oltalma alá veszi, s ugyanazért a szükséges **rendőri rendeleteket** idején ki fogja bocsájtani, melyek által a társulat szándékos vagy vigyázatlansági károsítások ellen meg legyen védve, egyuttal pedig azoknak erélyes foganatosításáról is gondoskodni, hogy senki büntetlenül a társulat műveit vagy üzletét ne károsithassa.

24. A társulatnak nem lesz joga a concessionalis 90 esztendőn **túl terjedő szerződéseket** kötni, kivéven, ha azokba a városi hatóság is bele egyeznék.

25. Ha a társulat **csödbe** esnék, vagy bár mily más oknál fogva **képtelenné válnék** a jelen szerződésben elvállalt kötelességeit teljesíteni (mely utóbbi körülmény, ha maga a társulat által el nem ismertetnék, bíróilag lesz a 26-ik pont értelmében eldöntendő), akkor a társulat kirekesztő joga még az engedményezett idő lefolyta előtt is meg fog szünni, s a városi községnek jogában lesz ez esetben más vállalkozókkal szerződni. Mind a két esetben a vízvezetési mű a társulat többi vagyonától el lesz különítendő, s külön bíróilag eladandó. A vízvezetési mű árából megint el lesz különítendő az, mi a concessionalis utolsó harmincz évek alatt a város felszólítására történt építményekre és beruházásokra esend, s mi a 16-ik pont szerint a társulatnak meg vala térítendő. A vízvezeték árának ide eső része, mind azzal együtt, mit a társulat a vízvezetéken kívül birand, mindenek előtt az adósságok és netalán kibocsájtandó elsőbbségi kötvények törlesztésére fog fordíttatni, s a fennmaradó rész a még be nem váltott részvények között felosztatni; mi ellenben a vízvezeték többi részének eladási árából ki fog adatni a városi községnek annyi, a mennyi belőle az amortisationalis tabella szerint a concessionalis évek akkoron már lefolyt részére esend, a többi a tömeghez csatoltatván, szintén az adósságok törlesztésére, s ha még valami belőle fennmarad, a be nem váltott részvények közötti felosztásra fog fordíttatni.

26. Minden pörlekedési esetekre, melyek jelen szerződésből eredhetnének, **választott bírósági eljárás** állapíttatik meg olyformán: hogy mindenik fél két bírót választván, ezek egyutt egy ötödiket elnökül válaszszanak; ha mindenik fél bírái más elnököt választanának, a kettő közül az lesz elnök, kit a sors határozand; ha valamelyik fél nyolcz nap alatt, vett felszólítás után, a választást megtenni elmulasztaná, választand helyette, a másik fél felszólítására, a pesti váltó-törvényszék. Ezen választott bíróság szóbeli per utján eljárand, s tőle a felfolyamodás egyenesen a királyi táblához, s innen a hétszemélyes táblához fog történni, — a végrehajtás a Pest városi, vagy annak helyébe lépendő más elsőbírósági törvényszék által fogván eszközöltetni.

27. Nehogy a társulat mindjárt kezdetben súlyos **bélyegfizetésekkel** terheltessék, felfolyamodás fog történni legfelsőbb helyre azok elengedéseért; ha minden várakozás ellenére el nem engedtetnének, a társulat tartozand azokat a jelen szerződéstől maga fizetni.

28. Jelen szerződés **jogerőre** lép, mihelyest az mindkét részről aláírva, és a nm. m. kir. helytartótanács által meg leend erősítve.

Minek erejeül jelen szerződés, mindkét részről aláírva, **egy eredeti példányban** állíttatott ki, mely a Pest városi letéthivatalban fog őriztetni, hiteles másolatban pedig a pesti vízvezetési társulatnak kiadatni.